

Řez a výsadba dřevin

Kopidlno 2006

Proč provádíme řez na dřevinách

- **z bezpečnostních důvodů**
- **zlepšení zdravotního stavu**
- **tvarování korun**
- **redukce velikosti – zajištění podchodných a podjezdných výšek, sítě technického vybavení, výstavby atd.**

Druhy řezů

- **Zakládací** – slouží k založení koruny, správného větvení a tvaru koruny u mladých stromů v době intenzivního růstu
patří sem – založení koruny stromu, srovnávací a výchovný řez
- **Udržovací** – provádíme u vzrostlých jedinců, kteří překlenuli období intenzivního růstu, cílem je především zajistit jejich dlouhodobou funkčnost na stanovišti
patří sem – zdravotní, bezpečnostní řez a redukční řezy
- **Speciální** – jedná se o skupinu řezů, které se využívají pouze ve specifických případech daných buď stavem stromu nebo jeho zvláštním pěstebním tvarem
patří sem – rekonstrukční, hlavový a tvarovací řez

Základní typy větvení

normální větvení

větvení s korním hřebínkem

větvení s vrůstající kůrou

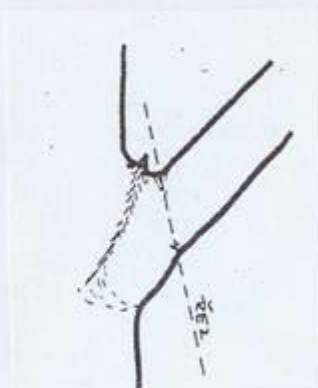

kodominantní větvení

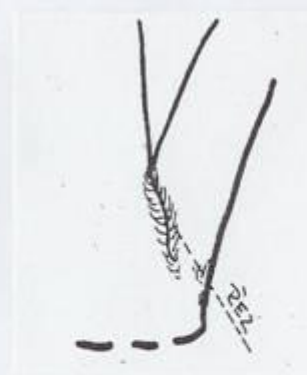
Správné vedení řezu u jednotlivých typů větvení

normální větvení

větvení s korním hřebínkem

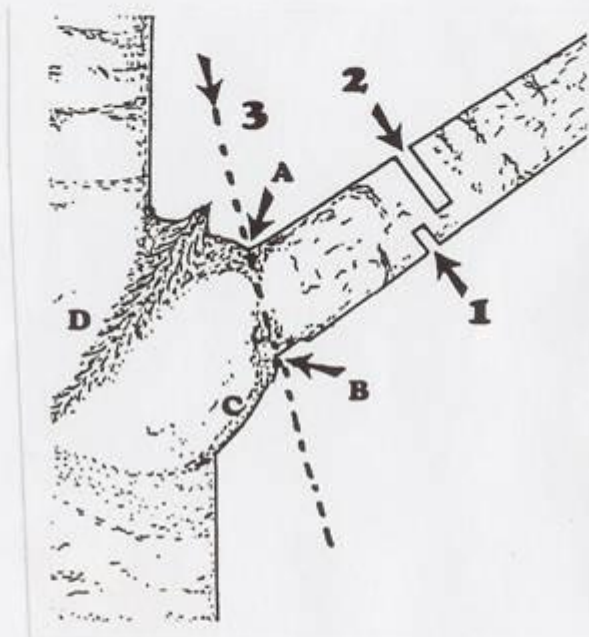

větvení s vrůstající kůrou

kodominantní větvení

Obrázky použity z publikace Jaroslava Kolaříka (1994) : Strom ve městě II.

Správný řez na větvení límeček (s použitím řezu "na třikrát"): 1,2 - řez větve v určité vzdálenosti od větvení, zabráňující zatržení kůry či dřeva kmene či mateřské větve, 3 - konečný řez z bodu A do bodu B. Při řezu nesmí dojít k ponechání "věšáku" ani k poranění větvního límečku C. Řez nesmí být veden za korním hřebínkem D.

Zakládací řezy

- **Srovnávací (komparativní) – při výsadbě dřevin na stanoviště, srovnání poměru mezi nadzemní a podzemní částí dřeviny**
- **Výchovný – provádí se do 10 – 15 let po výsadbě, cílem řezu je dosáhnout druhově charakteristického tvaru koruny, která je staticky odolná
provádí se v předjaří nebo v první polovině vegetace**

Udržovací řezy

- **Zdravotní řez – v současné době nejvíce používaný typ udržovacího řezu, jeho cílem je zabezpečení dlouhodobé vysoké funkčnosti stromu při udržení co nejlepšího zdravotního stavu, vitality a provozní bezpečnosti většinou se provádí ve vegetačním období (jaro – léto), u některých druhů dřevin ve specifickém ročním období**

- **Bezpečnostní řez – minimální varianta zdravotního řezu účelově zaměřená na splnění požadavků provozní bezpečnosti stromu; má své místo tam, kde není efektivní investovat do nákladného zdravotního řezu**

provádí se obvykle v době vegetace

Redukční řezy

- **Redukční řez vlastní** – zaměřený na celkovou nebo jednostrannou redukci koruny, provádí se zejména z důvodu zamezení kolize dřeviny se stavbami a jinými objekty
- **Řez prosvětlovací** – umožňuje lepší průnik světla do zastíněných částí koruny, cílem je zintenzivnit či obnovit asimilační činnost těchto částí, zlepšuje průchodnost vzduchu a snižuje tak větrnou zátěž
- **Řez stabilizační** – podle metody SIA, zvýšení provozní bezpečnosti stromu po navrženém obvodovém řezu koruny
- **Řez symetrizační** – úprava nepravidelné koruny s cílem vytvořit symetrický tvar
- **Řez sesazovací** – značně destruktivní typ řezu, používáme v případě akutního nebezpečí statického selhání stromu, nelze-li jej z různých důvodů rovnou odstranit

Speciální řezy

- **Rekonstrukční řez – provádí se na starých, velmi vzácných nebo ekologicky velmi významných stromech, uplatňuje se zde metoda přírodě blízkého řezu - tzv. řezu korunkového**
- **Hlavový řez – v dnešní době se u nás hlavový řez v pravém slova smyslu provádí jen velmi vzácně, ve většině případů je za hlavový řez označováno neustále odstraňování druhotně vytvořených korun – tzv. řez „na babku“**
- **Tvarovací řez – provádíme za účelem udržení požadovaného tvaru dřeviny, provádí se pravidelně**

Negativní případy řezů stromů

Statické zajištění korun

- **Destruktivní zajištění – deformuje, poškozují strom nebo jeho části, většinou předejitá vazba, ztráta reakčního dřeva na stromu patří sem – vrtaná vazba, kovové obruče a objímky**
- **Nedestruktivní zajištění – dynamická vazba, dnes většinou ze syntetických materiálů, není omezená tvorbou reakčního dřeva na částech koruny patří sem – COBRA, ARCO, GEFA a jiné**

Jednourovňovou vazbu je nutné instalovat v horní polovině koruny, pro zvýšení bezpečnosti je vhodné instalovat vazby dvojúrovňové.

Případy nevhodně instalované vazby

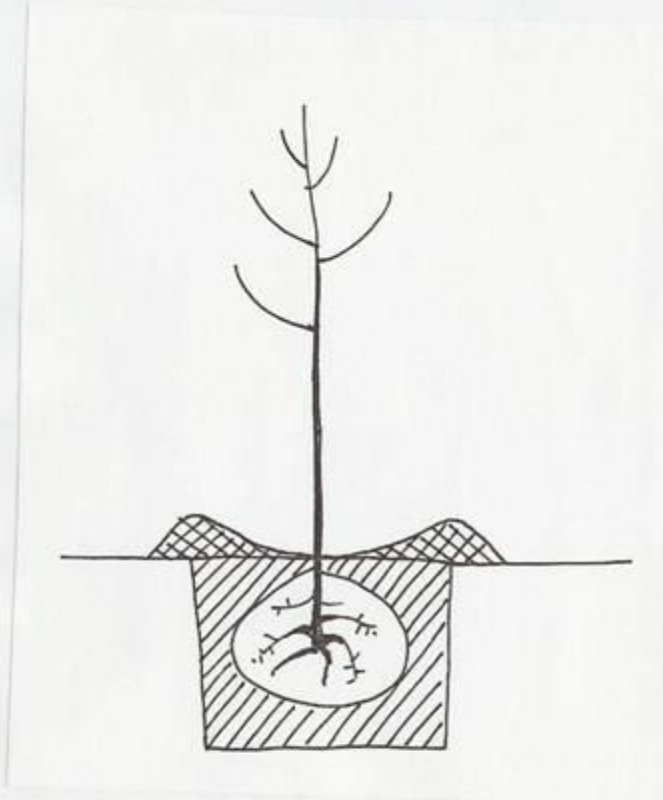

Výsadba dřevin

- **Výběr stanoviště pro výsadbu dřevin**
- **Výběr dřevin vhodných pro výsadbu na tomto stanovišti**
- **Zajištění kvalitního rostlinného materiálu pro výsadbu**
- **Příprava stanoviště pro výsadbu**
- **Výsadba dřevin včetně umístění opory a ochranných prostředků**
- **Následná péče o vysazené dřeviny**

Zásady správně provedené výsadby

1. ROSTLINA VYSAZENA VE STEJNÉ VÝŠCE JAKO BYLA PĚSTOVÁNA VE ŠKOLCE (POPŘ. MÍRNĚ HLOUBĚJI)

2. VHODNÉ VYTVOŘENÍ KOŘENOVÉ MÍSY SLOUŽÍCÍ K OCHRANĚ KOŘENOVÉHO BALU A SOUSTŘEDĚNÍ VODY KE KOŘENŮM

3. VÝSADBOVÁ JÁMA

- HLOUBKA - 1,5 NÁSOBEK HLOUBKY KOŘENOVÉHO BALU (KOŘENŮ)
- ŠÍŘKA - 1,5 NÁSOBEK ŠÍŘKY KOŘENOVÉHO BALU (KOŘENŮ)

Ukázky výsadeb dřevin

Nevhodné příklady

Prezentaci připravil Ing. Pavel Klevcov

542 35 Velké Svatoňovice 32

tel.: 604149347

e-mail: pavel.klevcov@hi-net.cz

Doporučená literatura:

**Kolařík, J. a kol. (2003): Péče o dřeviny rostoucí mimo les – I. Metodika
ČSOP č. 5**

**Kolařík, J. a kol. (2005): Péče o dřeviny rostoucí mimo les – II. Metodika
ČSOP č. 6**